

מספרים - גילאי 4

מה מלמדים:

מה נדרש מילד בגילאי 4-5 לדעת?

- מניה עד 10
- מספר סודר ראשון שני וכו'
- זיהוי ספרות עד 5
- שימור כמות עד 5
- התאמת כמות לספרה עד 5
- זיהוי תבנית של כמות עד 5

חשוב לדעת!

כדי ללמד חומר חדש בחשבון חובה להזכיר ולתרגל את המספרים הקודמים (1,2,3) אם בגיל 3 למדנו מספרים עד 3 נחזור ונשנן שוב ונוסיף מספרים חדשים.

רצף מספרים עד 10

בתחילת כל הקניית חומר הקשור למספרים נשיר את שיר המספרים מ-10-1 ונשנן ישר והפוך - כלומר מס 10. חשוב מאד שהילדים ידעו את הרצף ישר והפוך כהכנה לחומר של מי לפני ומי אחרי בציר המספרים... רעיונות חווייתיים לשינון שיר המספרים:

- להעמיד עשרה ילדים על הכסאות וכל ילד אומר מספר וקופץ.
- לפרוס על הריצפה 10 חישוקים והילדים קופצים לחישוק וסופרים: "אחד שניים שלוש" וכו'
- להביא 10 קפלות ולהניח על הריצפה במרחק אחד מהשני ולתת לילדים לדלג ולספור: "אחד שניים שלוש"

מספר סודר

המספר הסודר מציין מקום או זמן. מופיע בימות השבוע, כשעומדים בתור, כשמחלקים פרסים או שבחרים ילדים. מי ראשון? מי שני? הילדים נחשפים למספר הסודר בחיי היום יום, אך למרות זאת חשוב לראות שהם שומרים על רצף המספרים ויודעים למנות לפי הסדר.

כדי לחזק את המספר הסודר בשפתם של הילדים אפשר לשיר כל בוקר את שיר הימים:
היום יום ראשון / מחר יום שני / מחרתיים שלישי / ואחר כך רביעי / ואחריו חמישי
ואז מגיע שישי / וביום שישי מתכוננים / לשבת קודש...
רעיונות לתרגול מהנה:

- להעמיד את הילדים בשורה כאשר קוראים תחילה לילד אחד "מוישי הראשון, שמוליק השני, יעקב השלישי, וכן הלאה עד עשר. מפעילים שיר והשורה רוקדת עד שהמלמד מוביל אותם למקום ומתחיל שורה חדשה..
- לתת משימות קלות: לחלק ספרי קריאה ולבקש לדפדף לדף השלישי- לספור ביחד- ראשון שני שלישי... לשאול מה ברא ה' בכל יום ביום הראשון? החמישי?
- המטרה: לתרגל בשפה את המספר הסודר ואת השימוש בו בחיי היום יום.

הקניית המספר 4

בשבוע הראשון נערוך חזרה על המספרים 1,2,3, (מצורף דף חזרה).

ההקנייה מתחלקת לשני חלקים: הקניית הכמות, הקניית הספרה

הקניית הכמות

מה יש לנו ארבע?

מסביב לכל שולחן יש 4 ילדים, 4 כסאות, לכל שולחן 4 רגליים וכן לכל כסא. לאוטו יש 4 גלגלים... אפשר לתת לילדים להסתובב בחדר ולחפש דברים בקבוצה של 4.

ומה ביהדות מזכיר לנו המספר 4? ארבע אמהות בתורה- שרה רבקה רחל ולאה ארבעה בנים דיברה תורה, ארבע כוסות של יין בפסח

ארבע מצוות בפורים- מקרא מגילה, משלוח מנות, מתנות לאביונים, משתה

הפעלה: המלמד שר עם הילדים שיר מוכר. הם מסתובבים בחדר וכל פעם שהמלמד מוחא כפיים כולם מסתדרים מהר לקבוצות של 4 מי שלא מצליח חוזר לכסא עד שנשארת קבוצה אחרונה של 4 ילדים.

הפעלה נוספת: לחלק לילדים חלקים של משחק כמו לגו או קליקס ולבקש מהם להכין קבוצות של ארבע חלקים מאותו צבע. אפשר להוסיף שעון חול שיאתגר את הילדים לבצע את המשימה בזמן קצוב.

הקניית הספרה

לתת לילדים תחילה דפים מקווקוים עם המספר 4 ולתת להם לעבור על הקוים. להסביר את מבנה הספרה ולתרגל כמו במספרים הקודמים: עם פלסטלינה, קצף גילוח ומקלות ארטיק. (מצורף דף על המספר 4) שימו לב שלספרה 4 ישנם שני וריאציות 4/4 חשוב לחשוף את הילדים לשני הוריאציות.

הקניית המספר 5

הקניית הכמות

כולם קופצים 5 קפיצות 1,2,3,4,5 / כולם מגלגלים ידיים 1,2,3,4,5 / כולם מדלגים 5 דילוגים 1,2,3,4,5 וכולם קוראים בקול גדול 1,2,3,4,5

מה יש לנו חמש בגוף? חמש אצבעות בכל יד, חמש אצבעות בכל רגל

מה יש לנו חמש ביהדות? חמישה חומשי תורה הקדושים. שבחומשים כתובה התורה שה' נתן לנו בהר סיני. אפשר לשחק חלק מהמשחקים הקודמים יצירת קבוצות של חמש משחקים, קפיצה בחמישה חישוקים וכד'.

רעיונות למשחקים שאינם דורשים הכנה לתרגול הכמות

- לקנות גומיות קטנות צבעוניות (יש בהכל בשקל) ולתת הוראה לילדים כמה גומיות להשחיל על כל אצבע (כמו טבעת) ומאיזה צבע. לדוגמה- על האצבע הראשונה נשחיל 3 ירוקים 21 אדומים אפשר לשלב כאן גם את המתכונת- אחד אדום ושניים צהובים ובסוף ננסה לספור כמה גומיות יש על כל אצבע?
- אפשר גם לגזור מקרטון קשיח או פולילגל צורה של יד פתוחה לכל ילד ועל היד הזו להשחיל גומיות...
- מביאים חבילה של ממתק כלשהו או משהו אחר בכמות גדולה (סלסלת קפלה...) לוקחים 2 קוביות, אחת- קוביית כמויות, ובקוביה השניה מדביקים מדבקות שמחות/ עצובות במקום הכמויות (3 מכל סוג). בכל תור הילדים זורקים את שני הקוביות- אם יצא פרצוף שמח- לוקחים מהקערה כמות כפי שהורתה קוביית הכמות. אם יצא פרצוף עצוב- מחזירים לקערה את הכמות שהורתה קוביית הכמות...
- מה פיתחנו? יכולות חשבוניות, יכולת איפוק ודחיית סיפוקים (לא אוכלים באמצע...) נתינה- (להחזיר לקופה...)

מרכז למידה חשבוני:

חשוב מאד שיהיה בגן/כיתה מרכז למידה חשבוני באופן קבוע על הקיר. המצאותם של המספרים בגובה הילדים ומול עיניהם חושפת אותם להכיר את המספרים גם אם עדיין לא נלמדו. מסיבה זו נניח במרכז החשבון מספרים וכמויות עד 10 גם אם לא נלמד את הילדים. הילדים החכמים יכולים ללמוד לזהות לבד את הספרות והכמויות תוך כדי חשיפה ותמיכה קלה של המלמד. מצורפים כרטיסי מספרים וכמויות למרכז חשבוני פעיל.

משחקים מצורפים:

התאמת כמות לספרה

הכנת המשחק: יש להצטייד בכמות של מאכל כלשהו. ניתן להשתמש בחבילת בייגלך/ שוקולד ציפס / במבה וכו'. מניילנים וגוזרים את הכרטיסים, מניחים במרכז ערימת כרטיסים הפוכה.

מהלך המשחק: המלמד מניח במרכז כמות מסוימת- עד 5 מקסימום, ממה שהביא (לדוגמא 4 בייגלך) המשתתף הראשון מרים את הכרטיס העליון- המספר לא תואם את כמות הבייגלך שבמרכז? מחזירים את הכרטיס והמשתתף הבא מרים כרטיס, המספר תואם את הכמות? הילד מקבל את הבייגלך והכרטיס עובר לתחתית הערימה. המלמד מוציא שוב כמות שונה... ממשיכים להוציא כרטיסים- ברגע שהמספר בכרטיס תואם את כמות הבייגלך שבערימה- הילד שהוציא את הכרטיס זכה בבייגלך שבערימה... מי שיצא לו פרצוף שמח- זה ג'וקר- הוא מקבל בכל מקרה את הבייגלך ללא קשר לכמות...

זיכרון- משחק זיכרון מנייה עד 10 (המשחק מיועד ל-2 משתתפים. במידה ומשחקים עם יותר משתתפים, ניתן לצלם את הכרטיסים פעמיים ולשחק עם 20 זוגות כרטיסים).

לדוג דגים

הכנת המשחק: מניילנים וגוזרים את הדגים המצורפים. בכל עין תוקעים סיכה מתפצלת מברזל.

בנוסף יש להכין חכה- מגנט. ניתן לקחת מקל ארטיק ולהצמיד בסופו מגנט. או לקשור חוט למקל ולהצמיד לו מגנט.

יש להצטייד בקוביית משחק על הפאה בה מסומן 6- מדביקים מדבקה - זה ג'וקר

מהלך המשחק: בכל תור זורקים את הקוביה. צריך לדוג דג שהכמות שבו זהה למספר המופיע על הקוביה. ניתן להסביר לילדים שאפשר להרוויח יותר דגים- לדוג שני דגים שהכמות בשניהם יחד שווה למספר שעל הקוביה. למשל- הקוביה מראה 5 והילד ידוג דג של 2, ודג של 3. וירוויח יותר... מי שיצא לו ג'וקר יכול לדוג איזה דג שירצה...

אם יצא בקוביה כמות ואין כבר דגים תואמים- לא דגים כלום... **המנצח**- מי שדג הכי הרבה דגים...